

Novice mreže Plan B za Slovenijo

Smo vsi na istem planetu?

Zemljine omejene vire moramo uporabljati bolj trajnostno. Naša družba je odvisna od kovin, rudnin, goriv, vode, lesa, rodovitne prsti in čistega zraka, ki so pomembni za ohranitev delovanja našega gospodarstva. Vendar smo te omejene vire porabljali veliko hitreje, kot se lahko obnavljajo, in s takim tempom bomo za preživetje do leta 2050 potrebovali več kot dva planeta. Naša celina je poleg tega največja uvoznica naravnih virov na prebivalca na svetu in zato je učinkovitejša raba virov neizogibna.

Ljudje smo samo v 20. stoletju 12-krat povečali porabo fosilnih goriv, do konca stoletja pa smo izčrpavali 34-krat več virov različnih naravnih snovi. Samo v Evropi gospodarstvo porabi 16 ton materiala na osebo na leto – od tega 6 ton na osebo postanejo odpadki, in polovica tega še vedno gre na smetišča. Vsako leto zavržemo 180 kilogramov še užitne hrane na osebo.

Sodeč po javnomnenjskih raziskavah, se zavedamo svojega uničujočega odnosa do narave in smo nad njim zaskrbljeni, a obenem le stežka odstopamo od udobja, na katerega smo vajeni. Včasih smo se zanašali na to, da bomo po izčrpanju vseh naravnih bogastev preprosto odšli na druge planete. Sedaj vemo, da je Zemlja vse, kar imamo. Vplivi na okolje so že presegli kritične meje.

Učinkovito izrabljati vire pomeni spremeniti način razmišljanja in vedenjske vzorce tako, da bomo znali upoštevati, kako naše izbire vplivajo na naravne vire. Naše stanovanjske navade, transport in prehrana so krivi za več kot 80 odstotkov negativnega vpliva na okolje, zato moramo na teh področjih najodločnejše ukrepati.

To ne pomeni, da moramo odslej porabiti drastično manj in se preseliti na drevo – to pomeni, da moramo začeti porabljati drugače. Pogosteje se moramo vprašati o življenjski zgodbi izdelka, od kje je prišel izdelek, kako in v kakšnih pogojih je bil proizveden, se izogibati ustvarjanju odpadkov, izbirati lokalne izdelke in storitve, pazljiveje prebirati oznake, izdelke vnovično uporabljati, jih popravljati, predelovati in reciklirati ter sproščati prostor za naravo.

Za primer razmislimo o prehrani, na katero je vezana ogromna količina porabe vode, ki postaja eden najbolj dragocenih virov na Zemlji. Za en krompir se porabi 25 l vode, za kozarec čaja 35 l, za eno pomarančo 50 l, za eno jabolko 70 l, za kozarec vina 120 l, za skodelico kave 140 l, za kozarec mleka 200 l vode, za en hamburger pa kar 2400 litrov vode. Izbira se zdi logična, mar ne?

Polonca Štrifot, Društvo Ekologi brez meja

Št. 25, december 2011

Vsebina

- 2 *Kakšne so alternative gradnji druge cevi karavanskega predora?*
- 2 *Nezakonito stanje na področju izdelave okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje*
- 3 *V investiciji TEŠ 6 še več lukenj*
- 3 *Objavljen Načrt za energijo 2050*
- 4 *Durban prinesel nadaljevanje Kjotskega protokola, a brez ambicioznejših zavez*
- 4 *Napovednik*

Novice mreže Plan B za Slovenijo
izdaja mesečno Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj,
p.p. 4440, 1000 Ljubljana,
tel.: 01 439 7100,
www.umanotera.org
www.planbzasslovenijo.si

Uredništvo: Karmen Kogoj Ogris,
karmen@umanotera.org.
Kordinacija projekta Plan B za Slovenijo:
Nina Tome, nina.tome@umanotera.org.

Aktualno v Planu B za Slovenijo

Kakšne so alternative gradnji druge cevi karavanškega predora?

Na delovnem sestanku Koalicije za trajnostno prometno politiko (KTPP) so se sredi decembra pogovarjali o možnostih odziva na namero širitve cestnega predora Karavanke. Gre za gradnjo druge cevi predora, ki je pomembna točka na 10. vseevropskem koridorju. Predor ni med bolj prometno obremenjenimi, je pa eden starejših in z vidika varnosti problematičen. KTPP bo v prihodnjih tednih preučila študijo širitve in možnosti alternativ. Pri teh velja izpostaviti pomembnost modernizacije železniške infrastrukture (tudi železniškega predora Karavanke), razvoj javnega potniškega prometa in zagotavljanje večje varnosti v zdajšnjem predoru.

[Pismo o nameri](#) za gradnjo druge cevi karavanškega cestnega predora na 10. vseevropskem prometnem koridorju sta minister za promet Patrick Vlačič in koroški deželni glavar Gerhard Dörfler podpisala 9. decembra.

Nezakonito stanje na področju izdelave okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje

Nevladne organizacije, članice mreže Plana B za Slovenijo, ugotavljajo, da že dalj časa obstaja nezakonito stanje glede pooblastil izdelovalcev okoljskih poročil in poročil o vplivih na okolje. Zaradi nesprejetja potrebnih predpisov namreč po 1. oktobru 2010 v Sloveniji namreč ni zakonitih oseb, pooblaščenih za izdelovanje okoljskega poročila oziroma poročila o vplivih na okolje.

Kot opozarjajo organizacije je tako stanje nezakonito, zato Ministrstvo za okolje in prostor oziroma Agencija za okolje in prostor v tem obdobju ne bi smela izdajati okoljevarstvenih soglasij in dovoljenj na podlagi okoljskih poročil oziroma poročil o vplivih na okolje, saj jih niso izdelale osebe, ki so po zakonu pooblašcene za to. Poleg tega o tem stanju, čeprav gre za informacije izrednega pomena na področju varstva okolja, javnost ni bila obveščena.

Članice mreže Plana B za Slovenijo zato v [pismu](#), naslovljenem na Ministrstvo za okolje in prostor, zahtevajo pojasnilo in konkretne odgovore, kako bo ministrstvo ukrepalo za odpravo tega stanja. Zahtevajo tudi, da ministrstvo v pripravo rešitev vključi vse strokovne javnosti, tudi nevladne organizacije, ki se ukvarjajo z varstvom okolja in urejanjem prostora. Ministrstvo tudi sprašuje, koliko in katera okoljska poročila in poročila o vplivih na okolje, ki so bila podlaga za sprejete odločitve Ministrstva za okolje in prostor oziroma Agencije za okolje in prostor so bila izdelana po 1. juliju 2010, oziroma katera od teh so bila izjeme, ki so se lahko po posebnih pogojih izdelala še do 30. septembra 2010?

Iz dejavnosti članic mreže Plana B za Slovenijo

V investiciji TEŠ 6 še več lukenj

Organizaciji CEE Bankwatch Network in Focus društvo za sonaraven razvoj sta predstavili ekonomsko poročilo, ki razkriva metodološke napake in neutemeljene trditve v investicijskem programu šestega bloka Termoelektrarne Šoštanj (TEŠ 6). Odprava teh napak bi pripeljala do znižanja stopnje donosnosti, ki je eden od ključnih elementov za pridobivanje državnega poročstva za posojilo Evropske investicijske banke (EIB).

Poročilo z naslovom [Kritičen pregled predloga investicije v šesti blok TEŠ](#) (v angleškem jeziku) je pripravilo nizozemsko svetovalno podjetje CE Delft. Poročilo navaja, da je v investicijskih izračunih nekaj metodoloških napak. Cene lignita so ocenjene prenizko, poraba lignita je podcenjena od leta 2028 dalje, prav tako so podcenjeni stroški CO₂, ker procesni izpusti iz razžvepljevalnih naprav, ki bodo po letu 2020 predmet avkcije, niso vključeni. Program vsebuje tudi predpostavko, da bo učinkovitost izkopa lignita naraščala, vendar pa ta predpostavka ni utemeljena. Rezultat so podcenjene cene lignita. Druga neutemeljena predpostavka je, da bo za višek proizvedene elektrike (1000 GWh) vedno povpraševanje na mednarodnem trgu.

»Študija kaže, da sodelovanje bank v projektu ni dokaz zanesljive ekonomske ocene projekta. Prejšnje slovenske vlade niso naredile domače naloge in če se projektu podeli državno poročstvo za posojilo EIB, bodo za napake plačali slovenski davkoplačevalci s svojim denarjem. Sedaj, ko se razkrivajo nove napake v izračunih ekonomskih osnov za TEŠ 6, imata javni evropski banki možnost prepoznati svojo začetno napako in se iz tega slabega projekta umakniti, dokler še lahko. Če k napakam, ki jih ugotavlja poročilo, prištejemo še napake v naročilih za TEŠ 6, ugotovimo, da lahko ta projekt povzroči resno škodo ugledu Evropski banki za obnovo in razvoj (EBRD) in EIB, povzema Piotr Trzaskowski iz CEE Bankwatch Network.

Aktualno po svetu

Objavljen Načrt za energijo 2050

Evropska komisija je objavila [Načrt za energijo](#) (Energy Roadmap 2050), ki z analizo različnih energetskega scenarijev za naslednjih 40 let ugotavlja, da Evropa lahko zadovolji svoje energetske potrebe na varen in konkurenčen način brez dodatnih stroškov za davkoplačevalce. S tem lahko doseže 85 -odstotno zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov v energetiki.

Namen Načrta za energijo je postaviti osnove za prihodnje investicije in politike v energetiki. Evropska komisija je analizirala pet scenarijev, ki temeljijo na marčevskem Načrtu za prehod v konkurenčno nizkoogljično gospodarstvo in predvidevajo 85 -odstotno zmanjšanje izpustov v energetskega sektorju do leta 2050.

Načrt za energijo poudarja izjemen pomen energetske učinkovitosti v evropski energetskega prihodnosti v vseh scenarijih. Ugotavlja, da vsak potencialni scenarij zahteva visok delež obnovljivih virov energije. Scenarij, ki predvideva najvišji delež obnovljivih virov, bi potreboval le

1,5 odstotka jedrske energije v končni energiji in manj kot odstotek premoga s tehnologijo zajemanja in shranjevanja ogljika (CCS). Tretja pomembna ugotovitev Načrta je, da dekarbonizacija energetike ne predstavlja dodatnih stroškov za davkoplačevalce.

Durban prinesel nadaljevanje Kjotskega protokola, a brez ambicioznejših zavez

[Podnebna konferenca](#) Združenih narodov v južnoafriškem Durbanu je prinesla dogovor o nadaljevanju Kjotskega protokola ter začetek pogajanj o novem pravnem dogovoru o omejevanju izpustov za vse države.

Novo ciljno obdobje Kjotskega protokola bo trajalo vsaj pet let, cilji držav bodo dokončno dorečeni v naslednjem letu, odprta pa ostajajo tudi pravila, ki vplivajo na okoljsko integriteto protokola (prenos t.i. vročega zraka v drugo ciljno obdobje). Zavez v okviru protokola v drugem ciljnem obdobju niso pripravljene sprejeti Japonska, Rusija in Kanada. Kanada je dan po koncu konference tudi uradno potrdila, da želi iz protokola (in s tem od že sprejetih zavez, ki veljajo do leta 2012) izstopiti.

Rezultati Durbanu pomenijo tudi začetek pogajanj o novem sporazumu o omejevanju izpustov toplogrednih plinov za vse države. Nova pravna pogodba naj bi bila končana do leta 2015, v veljavo pa naj bi stopila po letu 2020, kar je za varno prihodnost, ohranjanje ekosistemov in življenja milijonov najbolj ranljivih ljudi po svetu premalo in prepozno.

Kot pravi Barbara Kvac iz Focus društva za sonaraven razvoj dogovoru manjkajo ukrepi, ki bi povečali zmanjšanje izpustov v takšni meri, da bi globalno segrevanje lahko omejili pod 2 stopinji Celzija ali nižje. Dorečene so bile podrobnosti za ustanovitev zelenega podnebnega sklada za podporo ukrepov v boju proti podnebnim spremembam v državah v razvoju, a sklad ostaja prazen.

Evropska unija je na pogajanjih po besedah Barbare Kvac igrala konstruktivno vlogo in sklenila zaveznitvo z malimi otoškimi državami in najmanj razvitimi državami. »To je pomagalo pogajanja premakniti naprej. Vendar pa mora EU v naslednjih mesecih dokazati, da ni šlo le za preračunljivo pogajalsko taktiko, temveč za resen namen. V naslednjih mesecih mora zaostri cilj zmanjšanja izpustov nad 30 odstotkov in sprejeti ambiciozno zakonodajo na področju energetske učinkovitosti,« še opozarja Kvacova.

Napovednik

Konferenca lokalnih okoljevarstvenih organizacij v okviru mreže Plana B za Slovenijo

Z namenom krepite lokalnih organizacij, ki se ukvarjajo z okoljevarstveno tematiko, Društvo Ekologi brez meja gradi mrežo Očistimo Slovenijo, ki bo del mreže Plan B za Slovenijo. Društvo pripravlja [Konferenco](#) lokalnih okoljevarstvenih organizacij, ki so ali želijo biti aktivne na okoljskem

področju na lokalni ravni. Konferenca bo namenjena predstavitvi ideje in potreb mreže ter konkretnim praksam in rešitvam.

Predstavitve o porabi naravnih virov in posledicah sprememb podnebja, o oblikah korupcije, ki se najbolj pogosto dogajajo na lokalni ravni, o povezovanju posameznikov v skupine z namenom reševanja lokalnih problematik bodo podlaga za razmišljanje o možnostih, priložnostih in pomembnosti delovanja organizacij tudi na regionalni in krajevni ravni.

KDAJ: 24. januar 2012 od 9.00 do 15.00 ure

KJE: v prostorih IBM – Kristalna palača, Ameriška ulica 8, 1000 Ljubljana

Kotizacije ni. Prijave sprejemajo do 16. januarja 2012 oz. zapolnitve mest na info@ebm.si.

Pravno svetovanje za nevladne organizacije

Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC v okviru mreže Plan B za Slovenijo izvaja pravno svetovanja na področju varstva okolja za člane mreže ter druge nevladne organizacije in lokalne pobude s področja varstva okolja. Kontakt: 01 521 18 88 ali pic@pic.si.

Prve napovedi delavnic in forumov v 2012

V okviru Plana B za Slovenijo bosta potekali dve mrežni delavnici za nevladne organizacije: o zelenem zavajanju (greenwashing) in o ogljičnem odtisu.

V letu 2012 bo potekala tudi serija razvojnih forumov na naslednje teme:

Industrijsko onesnaženje: primer Celje

Strategija za Evropo, gospodarno z viri

Konferenca Rio +20

Sklop- Projekti za tretji razvojni podvig Slovenije:

- Vrednostna veriga predelave lesa
- Prehranska samooskrba
- Modernizacija železniškega omrežja
- Energetska prenova javnih in zasebnih zgradb
- Obnovljivi viri energije